

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 25ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση C-361/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση της ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenland (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Rouhollah Nour

και

Burgenländische Gebietskrankenkasse,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς τις γενικές αρχές που αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen, πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και G. Hirsch (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Οκτωβρίου 1997, η ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenland (επιτροπή εφέσεων επί θεμάτων κοινωνικής ασφάλισης για το Land του Burgenland, στο εξής: Landesberufungskommission) υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των γενικών αρχών που αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου.

2 Τα ερωτήματα αυτά υποβλήθηκαν στο πλαίσιο προσφυγής που άσκησε ο Nour, διδάκτωρ ιατρικής, κατά του Burgenländische Gebietskrankenkasse (νομίμου περιφερειακού φορέα κοινωνικής ασφάλισης για το Land του Burgenland) με την οποία ζητεί να διαπιστωθεί η ακυρότητα ορισμένων όρων της συμβάσεως που έχει συναφθεί με τον εν λόγω φορέα οι οποίοι αφορούν τη μείωση των αμοιβών του.

3 Η Landesberufungskommission αποτελεί μόνιμο όργανο, που έχει συσταθεί δυνάμει των νόμων που διέπουν την κοινωνική ασφάλιση και αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό επί των διαφορών μεταξύ των ιατρών και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης με τους οποίους έχουν συνάψει συλλογικές ή ατομικές συμβάσεις. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η εν λόγω επιτροπή συντίθεται από δύο εκπροσώπους των ιατρών, δύο εκπροσώπους των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και έναν δικαστικό ο οποίος έχει την προεδρία.

- 4 Κατά τη συνεδρίασή της της 18ης Σεπτεμβρίου 1997, η Landesberufungskommission αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία επί της κυρίας υποθέσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει διατυπώσει και εφαρμόσει στη νομολογία του πολλές γενικές αρχές του δικαίου. Μεταξύ των γενικών αυτών αρχών του δικαίου περιλαμβάνονται οι αρχές που διέπουν ένα κράτος δικαίου, όπως η αρχή της αναλογικότητας (βλ. απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 122/78, Buitoni, Συλλογή 1979, σ. 677, ειδικότερα στη σ. 684), η αρχή της ασφαλείας δικαίου (βλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 1980, 265/78, Ferwerda, Συλλογή 1980, σ. 617, ειδικότερα στη σ. 630), κ.λπ. Αντιθέτως, δεν υφίσταται πλήρης κατάλογος των κοινοτικών θεμελιωδών δικαιωμάτων. Γίνεται παραπομπή στη σύσταση R(94) 12, που εξέδωσε στις 13 Οκτωβρίου 1994 η επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με την ανεξαρτησία, την αποτελεσματικότητα και τον ρόλο των δικαστών, η οποία μεταξύ άλλων προβλέπει ότι η διάρκεια των καθηκόντων των δικαστών και οι αμοιβές τους πρέπει να διασφαλίζονται με νόμο.

Ερωτάται το δικαστήριο αν η σύσταση αυτή αποτελεί, ως γενική αρχή του δικαίου, επίσης μέρος του κοινοτικού δικαίου.

- 2) Πρέπει, επίσης, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, C-5/89, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1990, σ. I-3437, και της 10ης Ιανουαρίου 1992, C-177/90, Kühn, Συλλογή 1992, σ. I-35, κ.λπ.), όπως εκφράζεται με την αρχή της απαγορεύσεως της αναδρομικής εφαρμογής του νόμου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Ιανουαρίου 1979, 98/78, Racke, Συλλογή 1979, σ. 69, και της 11ης Ιουλίου 1991, C-368/89, Crispolti, Συλλογή 1991, σ. I-3695, κ.λπ.), να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι μια διοικητική αρχή δεν μπορεί να περιορίσει την αμοιβή ενός δικαστή, η οποία καθορίζεται με κρατική πράξη και έχει τη μορφή κατ' αποκοπήν ποσού για κάθε εκδικαζόμενη υπόθεση, με μοναδική αιτιολογία ότι κατά την άποψή της η αμοιβή αυτή δεν είναι προσηκούμενη;
- 3) Υφίσταται ακόμη ασφάλεια δικαίου στην περίπτωση που ένα σύστημα παροχής ενδίκου προστασίας, το οποίο έχει θεσπιστεί με νόμο και περιλαμβάνει δύο βαθμούς, στην πράξη συνίσταται από έναν μόνον βαθμό, λόγω της συστηματικής παραλείψεως του πρώτου βαθμού, ώστε επί των σχετικών προσφυγών να αποφαινεται, κατά παραχώρηση, μόνο ο δεύτερος και τελευταίος βαθμός δικαιοδοσίας;

4) Μπορεί μια διοικητική αρχή να επιβάλλει σε ένα δικαστήριο ή σε ένα οιοδήποτε δικαστήριο τους όρους υπό τους οποίους το δικαστήριο ή το οιοδήποτε δικαστήριο αυτό οφείλει να προβαίνει στην ένωση των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν του ή μήπως πρέπει να θεωρηθεί ότι αυτό συνιστά παρέμβαση στην ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας;»

5 Από την απόφαση περί παραπομπής και από τη δικογραφία της κύριας δίκης προκύπτει ότι τα ερωτήματα της Landesberufungskommission αφορούν κυρίως δύο πτυχές της λειτουργίας της: αφενός, τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του προέδρου της εν λόγω επιτροπής (πρώτο, δεύτερο και τέταρτο ερώτημα) και, αφετέρου, τις σχέσεις μεταξύ της Schiedskommission (διαιτητική επιτροπή ίσης εκπροσώπησης της κοινωνικής ασφάλισης), ως δικαιοδοτικού οργάνου πρώτου βαθμού, και της Landesberufungskommission, ως δικαιοδοτικού οργάνου δεύτερου βαθμού (τρίτο ερώτημα).

6 Όσον αφορά την πρώτη πτυχή, από τη δικογραφία προκύπτει ότι εκκρεμεί ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof μια διαφορά μεταξύ του προέδρου της Landesberufungskommission και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, σχετικά με το ποσό που οφείλει να λάβει ο πρόεδρος για την εκδίκαση εκ μέρους της επιτροπής κατά το πρώτο εξάμηνο του 1996 τριάντα έξι υποθέσεων κοινωνικής ασφάλισης.

7 Το πρώτο και δεύτερο ερώτημα πρέπει να συσχετιστούν με τη διαφορά αυτή, στο πλαίσιο της οποίας ο πρόεδρος της Landesberufungskommission προσάπτει ειδικότερα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ότι με απλή διοικητική απόφαση τροποποίησε αναδρομικώς τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής του.

8 Το τέταρτο ερώτημα υποβλήθηκε λόγω της πρόσφατης πρωτοβουλίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης να συστήσει σε όλες τις Landesberufungskommission να ενώνουν τις ταυτόσημες ή παρόμοιες υποθέσεις. Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής είναι να αποφευχθεί η υπερβολική αύξηση των αμοιβών των προέδρων των εν λόγω επιτροπών, οι οποίες υπολογίζονται βάσει κατ' αποκοπήν ποσού για κάθε εκδικαζόμενη υπόθεση.

- 9 Όσον αφορά τη δεύτερη άποψη, προφανώς το αιτούν δικαστήριο επιθυμεί με το τρίτο του ερώτημα να επισύρει την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι το δικαιοδοτικό όργανο πρώτου βαθμού, ως όργανο ίσης εκπροσώπησης, αδυνατεί να επιλύει τις διαφορές μεταξύ των ιατρών και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης με αποτέλεσμα να επιλαμβάνεται, στην πράξη, η Landesbeurteilungskommission σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.
- 10 Υπενθυμίζεται ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 177 της Συνθήκης διαδικασία αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, διά του οποίου το πρώτο παρέχει στα δεύτερα τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς που καλούνται να επιλύσουν (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992, C-83/91, Meilicke, Συλλογή 1992, σ. I-4871, σκέψη 22, και διάταξη της 9ης Αυγούστου 1994, C-378/93, La Pyramide, Συλλογή 1994, σ. I-3999, σκέψη 10).
- 11 Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, ο εθνικός δικαστής, ο οποίος είναι ο μόνος που έχει άμεση γνώση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, είναι αυτός που μπορεί καλύτερα να εκτιμήσει την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να εκδώσει την απόφασή του (απόφαση Meilicke, προαναφερθείσα, σκέψη 23). Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο αποφαινεται χωρίς, κατ' αρχήν, να εξετάζει τις περιστάσεις υπό τις οποίες τα εθνικά δικαστήρια αποφάσισαν να του υποβάλουν τα ερωτήματα και προτίθενται να εφαρμόσουν τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που ζητούν από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1996, C-85/95, Reisdorf, Συλλογή 1996, σ. I-6257, σκέψη 15).
- 12 Πάντως, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν δύναται να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που ζητεί ένα εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς, ή όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως και το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που του είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει

λυσιτελή απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (βλ. αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 1981, 126/80, Salonia, Συλλογή 1981, σ. 1563, σκέψη 6· της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 61, και της 9ης Οκτωβρίου 1997, C-291/96, Grado και Bashir, Συλλογή 1997, σ. I-5531, σκέψη 12).

- 13 Αυτό συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση, στην οποία τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 14 Επιβάλλεται σχετικώς να διαπιστωθεί, πρώτον, ότι οι απαντήσεις που ζητεί να λάβει η Landesberufungskommission δεν θα τη βοηθήσουν στην επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν της μεταξύ του Nour και της Burgenländische Gebietskrankenkasse αναφορικά με τις ιατρικές του αμοιβές. Τα ζητήματα που αφορούν την αμοιβή του προέδρου, την ένωση των υποθέσεων και τη σχέση με το δικαιοδοτικό όργανο πρώτου βαθμού δεν απασχόλησαν τους διαδίκους της κύριας δίκης και υπερβαίνουν προφανώς τα όρια της μεταξύ τους διαφοράς· πράγματι, αφορούν την προαναφερθείσα διένεξη μεταξύ του προέδρου της εν λόγω επιτροπής και του Υπουργείου Δικαιοσύνης.
- 15 Κατά πάγια νομολογία επιβάλλεται σε τέτοιες περιπτώσεις να θεωρείται ότι τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα δεν αφορούν ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που να είναι αντικειμενικώς αναγκαία για την απόφαση που καλείται να λάβει το αιτούν δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, διατάξεις της 26ης Φεβρουαρίου 1990, C-286/88, Falciola, Συλλογή 1990, σ. I-191, σκέψη 9, και της 16ης Μαΐου 1994, C-428/93, Monin Automobiles, Συλλογή 1994, σ. I-1707, σκέψη 15· βλ., επίσης, προαναφερθείσα απόφαση Grado και Bashir, σκέψη 16).
- 16 Δεύτερον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof ως προς τη λειτουργία της paritätische Schiedskommission και την αμοιβή του προέδρου της Landesberufungskommission, ο τελευταίος, ως διάδικος, επιδίωξε άνευ επιτυχίας την υποβολή στο Δικαστήριο ερωτημάτων ταυτόσημων με αυτά που έχουν υποβληθεί στην παρούσα υπόθεση.

- 17 Αν παρεχόταν η δυνατότητα σε εθνικό δικαστή, ο οποίος ατομικώς και ιδιωτικώς εμπλέκεται σε διαφορά με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, να υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα αφορώντα την εν λόγω διαφορά μέσω του δικαιοδοτικού οργάνου του οποίου προεδρεύει και στο πλαίσιο άλλης διαφοράς που έχει διαφορετικό αντικείμενο και στην οποία διάδικοι είναι τρίτα πρόσωπα, δεν θα ετηρείτο ο κανόνας κατά τον οποίο εναπόκειται στον εθνικό δικαστή, ο οποίος καλείται να επιλύσει μια διαφορά, στην προκειμένη περίπτωση στο Verwaltungsgerichtshof, και όχι στους διαδίκους να υποβάλλουν ενδεχομένως προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο και να προσδιορίζουν το περιεχόμενό τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1972, 5/72, Grassi, Συλλογή 1972, σ. 443, σκέψη 4, και της 3ης Οκτωβρίου 1985, 311/84, CBEM, Συλλογή 1985, σ. 3261, σκέψη 10).
- 18 Τρίτον, πρέπει να τονιστεί ότι από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί το κοινοτικό δίκαιο στη διαφορά μεταξύ του συγκεκριμένου ιατρού και του Burgenländische Gebietskrankenkasse. Το αιτούν δικαστήριο περιορίζεται να επισύρει την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι, μελλοντικώς, ιατροί με ιθαγένεια άλλων κρατών μελών θα μπορούσαν ίσως να είναι διάδικοι σε παρόμοιες διαφορές.
- 19 Όμως, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφαινεται επί προβαλλόμενης παραβίασεως των γενικών κανόνων του κοινοτικού δικαίου, όταν πρόκειται για διαφορά η οποία δεν έχει κανένα στοιχείο συνδέσεως με οποιαδήποτε από τις καταστάσεις που ρυθμίζουν οι διατάξεις της Συνθήκης. Η καθαρώς υποθετική προοπτική ασκήσεως των ελευθεριών της Συνθήκης δεν συνιστά επαρκή σύνδεσμο που θα μπορούσε να δικαιολογήσει την εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 1984, 180/83, Moser, Συλλογή 1984, σ. 2539, σκέψη 18, και της 29ης Μαΐου 1997, C-299/95, Kremzow, Συλλογή 1997, σ. I-2629, σκέψη 16).
- 20 Συνεπώς, βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας επιβάλλεται να διαπιστωθεί ότι το Δικαστήριο είναι προφανώς αναρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε η Landesberufungskommission.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 21 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

διατάσσει:

Το Δικαστήριο είναι αναρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που του υπέβαλε η ASVG-Landesberufungskommission für das Burgenland.

Λουξεμβούργο, 25 Μαΐου 1998

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

R. Grass

R. Schintgen